

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mgr. V. F.**, nar. X. bytom B., zastúpený Advokátskou kanceláriou A. H., s. r. o., Žilina proti žalovanému **M. H.**, nar. X., bytom Š.M., zastúpený advokátom Mgr. Ľ. K., Č.M., o **zaplatenie 209 121,69 eur s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 17 Cb 142/2009, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 13 Cob 398/2010-270 z 02. 06. 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 13 Cob 398/2010-270 z 02. júna 2011 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Martin rozsudkom č. k. 17 Cb 142/2009-164 z 23. júla 2010 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť istinu 209 121,69 eur s 13% úrokom z omeškania ročne od 08. 06. 2006 do zaplatenia a nahradiť žalobcovi trovy konania 7 267,85 eur na účet jeho právneho zástupcu. V odôvodnení uviedol, že predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmluvy o budúcej zmluve o prevode obchodného podielu uzavretej medzi žalobcom ako budúcim nadobúdateľom a M. L., J. J. a M. H. ako budúcimi prevodcami obchodných podielov v spoločnosti S., s. r. o. Bratislava. Súd dospel k záveru, že ak predmetom povinnosti kontrahovať absolútny obchodný záväzkový vzťah, zmluva o uzavretí budúcej zmluvy sa bude spravovať právnou úpravou Obchodného zákonníka. Nestotožnil sa preto

s námietkou žalovaného, že zmluva o budúcej zmluve sa spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka lebo ju uzavreli osoby, ktoré nie sú podnikatelia. V odôvodnení sa vysporiadal aj s namietanou absolútnou neplatnosťou zmluvy podľa § 37 Občianskeho zákonníka a uviedol, že výška obchodného podielu sa dá presne dovodiť zo zmluvy o budúcej zmluve a to tak, že každý spoločník ako je zrejme z rozdelenia podielu, ktoré má nastať po uzavretí zmluvy o prevode obchodného podielu, neprevádzal rovnakú časť podielov. Ak teda žalovaný má podľa spoločenskej zmluvy podiel v 1/3, čo sa rovná 33,333% , po prevode mu malo zostať 16% a prevádza 17,33%. Podľa § 289 Obchodného zákonníka predmet zmluvy musí byť určený aspoň všeobecne, teda tak, aby súd mohol nahradiť vôľu, čo v danom prípade môže urobiť. K vytýkanej absencii náležitosti zmluvy podľa § 115 Obchodného zákonníka, a to vyhlásenia žalobcu o pristúpení k spoločenskej zmluve o založení spoločnosti S., s. r. o. s poukazom na § 292 ods. 1 Obchodného zákonníka súd konštatoval, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o budúcej zmluve svojim obsahom presne kopírovala budúcu zmluvu. Stačí ak jej obsah je určený aspoň všeobecným spôsobom. Vyhlásenie a pristúpenie k spoločenskej zmluve podľa § 115 Obchodného zákonníka nie je nevyhnutné a nie je vylúčené aby takéto vyhlásenie ak nie je zahrnuté priamo v zmluve bolo riešené formou dodatku. Zdôraznil, že zmluvný nárok žalobcu nevyplýva zo zmluvy podľa § 115 Obchodného zákonníka ale zo zmluvy podľa § 289 Obchodného zákonníka. V nadväznosti na ďalšiu námietku žalovaného týkajúcu sa zániku záväzku uzavrieť budúcu zmluvu súd konštatoval, že považuje výzvu na uzavretie budúcej zmluvy zo strany žalobcu v lehote 22 dní v kontexte s celou zmluvou za okamžitú a je toho názoru, že doba, v ktorej mal žalovaný zmluvu uzavrieť bola presne stanovená. V súvislosti so žalobcom namietaného chýbajúceho osvedčenia podpisu L. F. súd s poukázaním na ustanovenie § 289 ods. 2 Obchodného zákonníka, konštatoval, že zákon vyžaduje len písomnú formu a neosvedčený podpis by spôsobil neplatnosť len zmluvy uzavretej podľa § 115 Obchodného zákonníka nie zmluvy uzavretej podľa § 289 ods. 2 Obchodného zákonníka. Za účelovú považoval obranu žalovaného, že výzva L. F. nebola doručená spoločnosti S. s. r. o, čo nikdy nebolo spochybnované žalovaným. Súd ďalej konštatoval, že má za preukázané, že súhlas valného zhromaždenia k prevodu obchodného podielu bol daný, čo vyplýva zo zápisnice o zložení listín do notárskej úschovy. K námietke nemožnosti plnenia z dôvodu navodenia stavu právnej neistoty, ktorý zaviniť sám žalobca súd uviedol, že v danej veci je absolútne irelevantné, či žalobca zaviniť alebo nezaviniť že spoločnosť S., s. r. o nemohla plniť L. F. zo zmluvy o budúcej zmluve uzavretej medzi nimi. Nebolo ani preukázané, že by záväzok zanikol podľa § 292 ods. 5 Obchodného zákonníka

a že by si v zmysle tohto ustanovenia zaviazaná strana splnila svoju oznamovaciu povinnosť. Naopak žalobca sa nikdy netajil tým, že jeho snahou bolo získať podiel v spoločnosti L. S. M. H.. Práve preto došlo k uzavretiu dvoch zmlúv o budúcej zmluve a to jednak medzi spoločnosťou S. a L. F., ktorá je manželkou žalobcu, tak predmetnej zmluvy, ktorá slúžila vlastne ako poisťka a prostriedok k získaniu podielu v L. S. M. H. nepriamo, pretože spoločnosť S. mala podiel v spoločnosti L. S. M. H.. Žalovaný namietal aj neprimeranú výšku zmluvnej pokuty, ktorá je v značnom nepomere k hodnote a významu zabezpečovanej povinnosti, tiež uviedol, že nie je dôvodné aby zmluvnú pokutu požadoval žalobca od žalovaného ak sa mohol prostredníctvom svojej manželky domôcť zmluvnej pokuty od spoločnosti S., s. r. o. Súd uvedené tvrdenia považoval za nelogické Súbežne existovali dve zmluvy a nie je rozhodujúce, že účastníkmi týchto zmlúv boli manželia F.. Zmluvná pokuta bola medzi účastníkmi riadne dojednaná. Došlo k porušeniu zmluvnej povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou a preto sa žalobca mal právo jej domáhať. Opodstatnenosť zmluvne dohodnutej výšky zmluvnej pokuty súd posudzoval z hľadiska, že v prípade ak by nedošlo k porušeniu zmluvnej povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy o budúcej zmluve, žalobca by vlastne nepriamo získal súčasne aj obchodný podiel spoločnosti L. S. M. H., pretože spoločnosť S., s. r. o. bola jedným zo spoločníkov spoločnosti L. S. M. H.. Logicky dojedaná výška zmluvnej pokuty sa odvíjala od hodnoty obchodného podielu spoločnosti L. S. M. H.. Žalobca preukázal, že hodnota obchodného podielu uvedenej spoločnosti predstavovala 50 000 000 Sk, preto sa súdu zmluvná pokuta vo výške 6 000 000 Sk javila primeraná. Súd ďalej dospel k záveru, že žalobcovi prislúchajú od splatnosti zmluvnej pokuty 13 % zákonné úroky z omeškania podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, pretože ich výška dohodnutá v zmluve nebola. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov spojených so zaplatením súdneho poplatku 12 547 eur a trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 7 267,85 eur.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 13 Cob 398/2010 – 270 z 02. 06. 2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 2 385,80 eur na účet právneho zástupcu a súčasne vyslovil, že proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné. V odôvodnení uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto podľa § 219 ods. 2 O. s. p. rozsudok potvrdil. Na zvýraznenie vecnej správnosti rozhodnutia k jednotlivým odvolacím

dôvodom žalovaného uviedol, že žalobca uplatnil nárok na základe uzavretej zmluvy o budúcej zmluve o prevode obchodného podielu preto súd prvého stupňa správne nárok posúdil podľa Obchodného zákonníka. Uviedol, že z ustanovenia § 289 Obchodného zákonníka vyplýva záväzok jednej alebo oboch zmluvných strán uzavrieť budúcu zmluvu, a preto obrana žalovaného, že zo zmluvy o budúcej zmluve vyplýva záväzok len pre žalovaného nie je právne relevantná. Zhodne so záverom okresného súdu konštatoval, že predmet zmluvy o prevode obchodného podielu uvedený v zmluve o budúcej zmluve bol vyjadrený určitým spôsobom. Zmluva o uzavretí budúcej zmluvy je samostatným zmluvným typom, pre ktorý sa vyžadujú náležitosti vyplývajúce z uvedeného § 289 ods. 1 Obchodného zákonníka a nevzťahujú sa na ňu náležitosti zmluvy podľa § 115 Obchodného zákonníka. Odvolací súd zdôraznil, že časový termín „okamžite vyzvať“ použitý zmluvnými stranami je nevyhnutné vykladať vo vzájomnej súvislosti s ohľadom k okolnostiam tej ktorej právnej veci. Za daného stavu dvoch uzavretých zmlúv o budúcej zmluve o prevode obchodného podielu, v nich vyjadrených termínových údajov a s ohľadom na účel, ktorý chceli zmluvné strany dosiahnuť, tak podanie výzvy žalobcom v okresnom súdom ustálenej lehote 22 dní je lehotou, ktorú možno kvalifikovať ako okamžitú. Dodal, že žiadna právna norma neposkytuje kritéria pre časový údaj „okamžite“. Odvolací súd súhlasil s právnymi závermi súdu prvého stupňa v otázke súhlasu valného zhromaždenia podľa § 117 ods. 1 Obchodného zákonníka na prevod časti obchodného podielu s tým, že jeho neudelenie neznamená nemožnosť plnenia podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak ako sa domáhal žalovaný. Súhlasil aj s názorom prvostupňového súdu o dôsledkoch úkonu odstúpenia žalobcu od zmluvy o prevode obchodného podielu. Stotožnil sa aj s jeho záverom o dôvodnosti zaplata zmluvnej pokuty a úroku z omeškania. Pripustenie dovolania proti svojmu potvrdzujúcemu rozsudku odôvodnil tým, že v celom rozsahu ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, pretože sa týmto súdnym rozhodnutím jednotlivito riešili viaceré právne otázky, ktoré môžu mať dopad na obdobné súdne spory. V právnej teórii nie je do toho času ani riešená otázka okamžitej výzvy a aký časový údaj má zodpovedať terminologickému vyjadreniu „okamžite vyzvať“, nie sú ani vymedzené kritériá na základe čoho krajský súd v predmetnom súdnom rozhodnutí vyslovil, že je nevyhnutné vychádzať výslovne len s ohľadom k okolnostiam, za ktorých boli dojednávane zmluvné práva a povinnosti. Súčasne v predmetnom súdnom rozhodnutí bol hodnotený vzťah zmluvy o budúcej zmluve o prevode obchodného podielu a (budúcej) zmluvy o prevode obchodného podielu, náležitosti týchto právnych úkonov, náležitosti určitosti pre zmluvu o budúcej zmluve o prevode obchodného podielu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie s poukazom na jeho prípustnosť podľa § 238 ods. 3 O. s. p. Dovolanie odôvodnil existenciou dôvodov podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. to znamená, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa jeho názoru záväzok uzavrieť budúcu zmluvu zaniká, ak oprávnená strana nevyzve zaviazanú stranu splniť tento záväzok v čase určenom v zmluve o uzavretí budúcej zmluvy, a preto nesúhlasil s právnym názorom odvolacieho súdu o včasnosti výzvy žalobcu. Dovolateľ zotrval na tvrdení, že zmluva o budúcej zmluve je absolútne neplatný právny úkonom podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže neobsahuje náležitosti zmluvy o prevode obchodného podielu, najmä chýba presné určenie výšky obchodného podielu, ktorý má byť predmetom budúceho prevodu. V zmluve je neurčitosť a nejasnosť medzi výškou obchodného podielu, ktorý mal byť predmetom prevodu a výškou ktorú mal žalobca tiež žalovaný po prevode nadobudnúť. Neurčitosť a nejasnosť bola spôsobená prvotným chýbajúcim presným určením výšky obchodného podielu, ktorý mal byť predmetom prevodu. Oporu vo vykonanom dokazovaní nemá tvrdenie súdu, že prevodcovia podľa zmluvy neprevádzali rovnakú časť podielu, pričom žalovaný mal prevádzať 17,33% - ný obchodný podiel. Toto tvrdenie súdu je v rozpore so zmluvou. Predmetné nedostatky mohli byť konvalidované tým, že by žalobca zaslal žalovanému riadnu výzvu na uzavretie zmluvy o prevode obchodného podielu so všetkými podstatnými náležitosťami podľa § 115 Obchodného zákonníka, čo sa nestalo. Výzva adresovaná žalovanému neobsahuje bližšiu špecifikáciu obchodného podielu, ktorý mal byť predmetom prevodu, preto aj výzva na uzavretie zmluvy ako jednostranný právny úkon je neplatná pre neurčitosť. Na základe výzvy bez špecifikácie v spojení s neurčitosťami samotnej zmluvy nemohol žalovaný pripraviť relevantný návrh zmluvy čo však nebola jeho povinnosť, lebo nebol oprávnený požadovať od žalobcu uzavretie zmluvy. Žalovaný sa nemohol dostať do omeškania s plnením záväzkov podľa neplatnej zmluvy a žalobcovi nevzniklo právo na zmluvnú pokutu. Žalovaný tiež tvrdil, že na rozdelení obchodného podielu bol potrebný súhlas valného zhromaždenia podľa § 117 ods. 1 Obchodného zákonníka, s ktorým žalovaný nikdy nedisponoval a nemohol svojvoľne rozdeliť svoj obchodný podiel a tento previesť na žalobcu. Žalovaný nemohol splniť záväzok podľa zmluvy pre nemožnosť plnenia v zmysle § 5575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a tým jeho povinnosť zo zmluvy zanikla. Navrhol aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie zamietnuť z dôvodu, že je neopodstatnené a v celom rozsahu sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu v uvedenom rozhodnutí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa § 10a ods. 1 O. s. p. po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu je treba zrušiť.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Citovaným ustanovením zákon zveruje oprávnenie odvolaciemu súdu založiť výkonom prípustnosť dovolania proti rozsudku v prípade, ak toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Úvahu súdu v tomto smere zákon ohraničuje rámcom posúdenia zásadnosti právneho významu rozhodnutia po právnej stránke a prípustnosť dovolania neznamená možnosť vysloviť prípustnosť dovolania ľubovoľne. Procesná možnosť odvolacieho súdu založiť prípustnosť dovolania ani v tomto rámci nesmie viesť k prenášaniu ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na súd dovolací. Odvolací súd sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi okolnosťami a svoj myšlienkový postup musí dostatočne odôvodniť aj s poukazom na všetky právne závery, ktoré zaujal v rámci rozhodovania. Ak v rámci vymedzenia dovolacej otázky odvolací súd nastolí viaceré právne otázky, ktorých riešenie podľa jeho názoru prichádza do úvahy, nemôže odôvodniť pripustenie dovolania tak, že len všeobecne poukáže na riešenie viacerých právnych otázok, ktoré môžu mať dopad na obdobné súdne spory. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ktoré konkrétne právne otázky odvolací súd posudzoval a z hľadiska predmetu konania považoval za otázky zásadného právneho významu. Dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustil proti

rozsudku dovolanie má osobitný význam, pretože ak je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., dovolateľ je oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení a to len v konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie prípustné.

V predmetnej veci odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia okrem jednej konkrétne vymedzenej otázky v súvislosti s výkladom pojmu „okamžitá výzva“ ktorú aj sám posúdil a ktorá podľa jeho názoru v právnej teórii nebola doposiaľ riešená, len všeobecne konštatoval, že v súdnom rozhodnutí boli riešené viaceré právne otázky, ktoré môžu mať dopad na obdobné spory. Poukázal na hodnotenie vzťahu zmluvy o budúcej zmluve o prevode obchodného podielu a zmluvy o prevode obchodného podielu, náležitostí týchto právnych úkonov, náležitosti a určitosti zmluvy o budúcej zmluve vo svojom rozhodnutí bez toho, aby riadne, jasne a zrozumiteľne uviedol, z akého dôvodu a ktoré konkrétne právne otázky v súvislosti s posúdením vzťahu zmlúv a ich náležitostí považoval za otázky zásadného právneho významu, a tým vymedzil rozsah prípustnosti dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v časti dôvodov a vymedzenia právnych otázok, pre ktoré pripustil dovolanie, je nezrozumiteľné a v dôsledku toho aj nepreskúmateľné.

Podľa § 242 ods. 1 O. s. p. dovolací súd je povinný prihliadnuť na inú vadu konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci aj vtedy, ak by táto vada nebola uplatnená v dovolaní ako dovolací dôvod. V dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia v predmetnej veci je odvolacie konanie zaťažené inou vadou § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., a preto dovolací súd v zmysle § 243b ods. 1 O. s. p. zrušil rozsudok odvolacieho súdu a podľa § 243b ods. 2 O. s. p. mu vec vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania dovolací súd neposudzoval či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách konania pôvodného aj odvolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. februára 2012

JUDr. Alena Priecelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková